

RESTAURACIÓ DE LA CÚPULA I LA LLUERNA DE LA CAPELLA DE SANT ISIDRE DE L'ESGLÉSIA DE SANT MARTÍ D'ALTAFULLA

L'estat de conservació de les pintures resultava, a primera vista, d'un elevat grau de deteriorament. La capa pictòrica estava completament enfosquida pels fums provocats per l'incendi de l'altar durant la guerra civil. Les decoracions havien quedat il·legibles.

La tècnica utilitzada per la policromia de la pintura mural i pels nervis de fusta és un tremp, probablement de tipus orgànic. L'estratigrafia evidencia un arricció o remolinat, compost de calç i sorra de notable granulometria, i un intonaco o allisat preparat amb guix. Aquest guix ha estat el causant de despreniment generalitzat de la capa pictòrica, en haver de suportar notables variacions termohigromètriques produïdes per infiltracions d'aigua de la lluernia i per l'incendi abans mencionat.

Els elements arquitectònics de fusta també presentaven una degradació bastant notable a causa de l'acció d'insectes xilòfags que han fet força difícil la consolidació "in situ". Per tant, s'ha decidit desmuntar gran part de la decoració de fusta i muntar un petit taller-laboratori a la rectoria, per tal de consolidar la fusta a base d'impregnacions. Aquestes impregnacions s'han fet amb resina acrílica Paraloig B-72, en els casos en què la fusta i la policromia no patien un excés d'humitat, i amb PVA en solució aquosa en els casos en què la fusta denotés un estat de degradació no excessiu. Els buits interns han estat reomplerts utilitzant una càrrega adequada de serradures aglutinades amb PVA.

Després de la neteja de la pol·lució atmosfèrica acumulada en tots aquests anys, s'ha procedit a eliminar, en una segona neteja, els fums provocats per l'incendi, fent servir un sabó neutre dissolt en H₂O, precedint d'un humectant, compost per H₂O i alcohol. També han estat reomplertes totes les parts de l'arricció amb un morter de calç, sorra i pols de marbre en la proporció de 1:1:1 per evitar el despreniment d'altres parts de la pintura mural. Han estat injecta-

des a l'interior, amb l'ajut de xeringues, solucions de Primal en H₂O per a la consolidació estructural.

Una vegada fixats i consolidats tots els materials originals, s'ha decidit reconstruir amb guix els nervis mancants i dues volutes que hi faltaven, per donar legibilitat i volum a la cúpula. Després d'haver muntat els elements arquitectònics originals i reconstruït les pèrdues, s'ha procedit a estucar les llacunes amb un arriccio i un intonacco, compatible amb l'original a nivell granulomètric. Una àmplia zona totalment perduda i la cúpula de la lluernia, han estat anivellades i preparades per a la reintegració.

D'acord amb el senyor Josep Maria Xarrié i Rovira, cap del Centre de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, s'ha optat per una reintegració pictòrica amb terres aglutinades amb Primal, atesa la gran quantitat de zones perdudes.

Pel que fa a l'or, s'ha netejat amb White Spirit. Els volums s'han reconstruït amb serradures i PVA, amb un anivellament final d'estuc Aguaplast. Per a la seva reintegració, se li ha donat una base de bol ocre daurat i al damunt una purpurina aglutinada amb vernís de retoc mat dissolt en toluè.

Amb aquesta restauració, l'equip ha volgut conjugar la conservació amb l'efecte estètic originari del conjunt, que amb una intervenció excessivament arqueològica no hauria donat la justa legibilitat estètica a la cúpula. Per aquest motiu s'ha reconstruït en un to més clar que l'original el marbrejat de la lluernia, nervis i cornisa. Quan es presenti l'oportunitat de reconstruir en fusta les decoracions que falten, la restauració podrà considerar-se acabada.

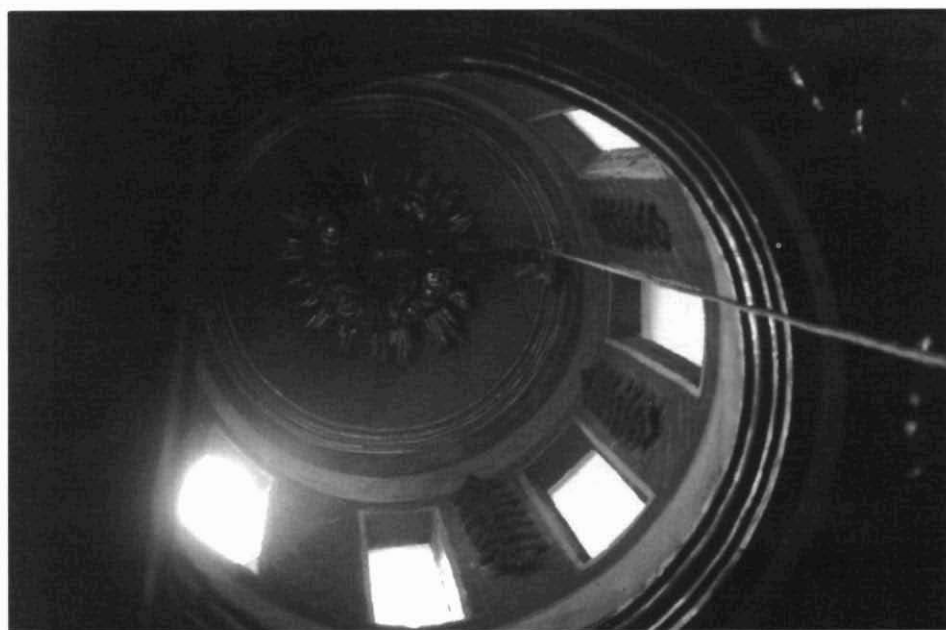
Donem les gràcies al senyor Enric Barceló per la seva ajuda en la reconstrucció de les volutes i els nervis perduts, així com per la reobertura de les finestres de la lluernia, que han afavorit la justa visió del conjunt.

Paolo Cui

Traducció de l'italià de
Marta Díaz i Oliveras

Una mostra de l'estat de conservació de les pintures

Lluerna de la capella de Sant Isidre